

„THERE IS NO WELFARE WITHOUT SAFETY” | „BIZTONSÁG NÉLKÜL NINCS JÓLÉT”SZABÓ Gyöngyi¹**Abstract**

The title of the publication comes from Mr. Dömötör (Parliamentary State Secretary of the Prime Minister's Office), who described Hungary's budget in his 2019 statement. This statement well reflects the content of this article, given the security of prosperity. The concept of security is defined in the XX. It appeared in the 19th century and its importance is growing nowadays. The concept of definition is difficult despite the fact that it has become so fashionable these days. Its use in our lives appears in both a broader and narrower sense. While the former involves international security, the latter relates to the individual and national security. It can be divided into different sectors (for example: military, political, economic, social, environmental). The results of quantitative research that both the state and the individual need to achieve and maintain prosperity on this topic. Achieving and maintaining security is a common goal and task of the segments.

Keywords

safety, welfare, questionnaire research, social security, SPSS,

Absztrakt

A publikáció címe Dömötör Csabától, a Miniszterelnöki Kabinetiroda parlamenti államtitkárától ered, aki ezzel a kijelentésével jellemezte hazánk 2019. évi költségvetését. Ez az állítás jól tükrözi jelen cikk tartalmát is, melyben a biztonság a jólét aspektusából kerül bemutatásra. A biztonság fogalma a XX. század fejlődésével egyidejűleg jelent meg, és hétköznapijainkban fontossága egyre nagyobb méreteket ölt. Egy nehezen meghatározható fogalom annak ellenére, hogy mostanság oly divatosá vált. Használata életünk során tágabb és szűkebb értelemben egyaránt megjelenik. Míg az előbbihez a nemzetközi- sorolandó, addig az utóbbihoz az egyéni -, és nemzeti biztonság kapcsolódik. Különböző szektorokra (például: katonai, politikai, gazdasági, társadalmi, környezeti) osztható, amelyeket a gyakorlatban szinte lehetetlen szétválasztani egymástól. A kutatási területen végzett kvantitatív primer kutatás eredménye is alátámasztja, hogy a jólét megalkotásához, megtartásához az államra és az egyénre egyaránt szükség van. A biztonság megteremtése majd fenntartása mindkét szegmens közös célja és feladata.

Kulcsszavak

biztonság, jólét, kérdőíves kutatás, SPSS, szociális biztonság

¹ gyongyi.szabo7@gmail.com | ORCID: 0000-0002-6121-0920 | PhD student/doktorandusz | Óbudai Egyetem Biztonságtudományi Iskola

BEVEZETÉS

Napjainkban már szinte kulcsfontosságúvá avanszálódott a biztonság fogalma. Köszönhető ez annak, hogy a népesség tagjai a gyorsan változó - ennek következtében folyamatosan átalakuló - viszonyok miatt újabb igényekkel lépnek fel az állammal és saját magukkal szemben egyaránt. Az évek során előtérbe került a kiszámíthatóság, az áttekinthetőség, az előreláthatóság, valamint a kalkulálható kockázat, a védelem és a biztonság is.

Már az 1948-ban megjelenő Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata is kimondja, hogy „A társadalom tagjaként mindenkinek joga van a szociális biztonsághoz és annak biztosításához, hogy nemzeti erőforrással és nemzetközi együttműködéssel, valamint az egyes államok szervezetével és erőforrásaival összhangban megvalósuljanak a méltóságához, valamint a személyiségének kibontakozásához nélkülözhetetlen gazdasági, szociális és kulturális jogok.” [1; 56. o.] Nincs ez másképp napjainkban sem, hiszen a társadalom tagja legalább egyszer találkozik az állam által nyújtott szociális ellátással élete során bárhol is él a Földön. [2]

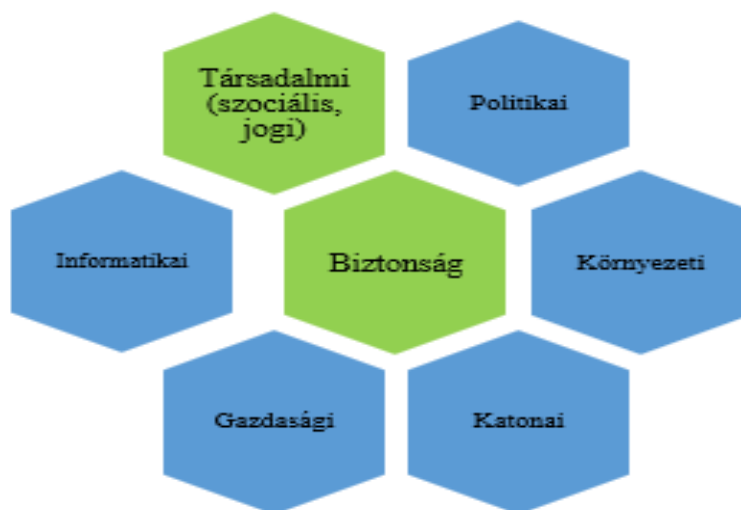
BIZTONSÁG

A biztonság szó a latin „securus” szóból származik, ahol a „se” előtag jelentése: nélkül, míg a „cura” aggodalmat, félelmet jelent, Marton szóhasználatával élve az az állapot, amikor az ember „félelemnélküliség”-et érez. [3]

Maga a fogalom nehezen meghatározható. A szakirodalomban fellelhető definíciók erősen sugározzák, hogy a biztonság, milyen nézőpontból került bemutatásra. A literatura ebből adódóan számtalan definíciót használ ennek a napjainkban egyre inkább kulcsfontosságú szerepet betöltő fogalmának megmagyarázására. A civilizáció fejlődésének köszönhetően a meghatározás állandóan változott. Egyre komplexebbé vált az évszázadok alatt és már a biztonság elérése való törekvés, mint védelmi feladat is megjelenik az értelmezésekben. A biztonság fogalma mindennapi életünket teljesen áthatja, megjelenik csakúgy az államközi kapcsolatokban, mint a népesség tagjainak belső kontaktusaiban. Kardos szerint „Az egyének és a társadalom alapvető szükségletének a megjelenítéséről van szó, a gyorsan változó, átalakuló viszonyok által létrehozott, egyre erőteljesebb igényről a kiszámíthatóságra, az áttekinthetőségre, az előreláthatóságra, a kalkulálható kockázat és rendkívüli helyzet felmerülése esetén érvényesülő védelemre.” [4; 5. o.]

A biztonsági tanulmányokkal kapcsolatos szakirodalmak meghatározó hányada véli úgy, hogy a „biztonság az, amit belátunk”. Ennek a nézetnek az alapja, hogy a kérdés – érkezzon is bármilyen területről – értelmezhető biztonsági szempontból is, csak nézőpont és akart kérdése. [5]

A témában végzett szekunder kutatás megerősíti, hogy a biztonság rendszere, alrendszerei több aspektusból is megközelíthetők. Az egyik ilyen például a politikai, környezeti, gazdasági, informatikai, katonai és nem utolsósorban társadalmi (szociális, jogi) vonatkozású szektorokra osztás, melyet az 1. számú Ábra szemléltet. Jelen cikk témájából adódóan a továbbiakban a társadalmi kategória-, azon belül is - a szociális biztonság kerül részletesebben bemutatásra.

1. Ábra: A biztonság szektorai (saját szerkesztés)

Szociális biztonság

Az állami szervezetek gyengesége jelenti a legnagyobb veszélyt a társadalom biztonságára – írja több író is e témában. A lakosságon belüli nézeteltérések pillanatok alatt okozhatnak nem várt eseménysorozatot, amit egy rosszul működő nemzeti intézmény kevésbé állíthat meg. A különböző társadalmi rétegek között kialakult konfliktusoknak globális kihatásai is lehetnek a maga regionális problémái mellett. A társadalom tagjainak védelmét elsősorban az államnak kell biztosítani, így a biztonságpolitikán belül megjelenő humánbiztonság nagyon fontos szerepet tölt be nemcsak az állam, de az egyén szintjén is. „Az ember akkor van biztonságban, ha nem kényszerül arra, hogy egész életében a szegénységi küszöb alatt éljen, ha biztosított számára a megfelelő minőségű és mennyiségű táplálék, ha lehetősége van egészséges környezetben élni, ha lehetősége van igénybe venni az alapvető egészségügyi szolgáltatásokat, ha biztosított a személyes szabadsága, a helyi közösségének a szabadsága, amelyben él, és ha rendelkezik az őt elvileg megillető alapvető politikai szabadságjogokkal.” [6; 151. o.]

Mindezek teljesüléséhez államnak és egyénnek egyaránt tennie kell, mint ezt Magyarország Alaptörvényében is olvashatjuk: „Valljuk, hogy polgárnak és az államnak közös célja a jó élet, a biztonság, a rend, az igazság, a szabadság kiteljesítése.” [7, 5106. o.] Chartánk Szabadság és felelősség részének XIX. cikkelyének értelmében a magyar állam igyekszik polgárainak a szociális biztonságot megteremteni, mely többek között az anyaságra, a betegségekre, a munkanélküliség egyes típusaira, és az időskori megélhetés biztosítására terjed ki. Ennek az „oltalomnak” a megteremtésére szociális intézményeket hozott létre és hozzájuk kapcsolódó intézkedéseket szövegezett meg hazánk vezetősége. [7, 5106-5120. o.]

A szociális háló genezisében a család, az egyház jelentős szerepet töltött be. Akkoriban ezek az intézmények szavatolták a megélhetés biztonságát, azonban ez a rendszer már nem tudta teljes mértékben kielégíteni a társadalom megnövekedett szociális igényét. Ennek a modellnek a gyengülése és a tőkés rendszer megjelenése hívta életre az új intézményeket, azaz megjelentek a különböző biztosítótársaságok. Mindez a középkor idejére datálódik,

ahol például a bányatársládák, vagy épp a céhek társládái töltötték be a biztonságot adó közeget. Ezt követően jelentek meg a kereskedelmi hajózás területén a piaci jellegű biztosítások, amiket – többek között – a betegpénztárak követték. Ezen szervezetek mindegyikének közös célja volt, az anyagi biztonság megteremtése, vagyis az anyagi veszteségek felelősségének kompenzálása.

A feudalizmus végét jelentő ipari forradalom az akkori társadalmi, gazdasági és technológiai folyamatok megváltozását eredményezték. Ebből adódóan a korábban jól működő családi szociális védőhálókat fokozatosan megszüntették, és folyamatosan csökkentek az egyházak, a vallási közösségek védelmező szerepei is. [8]

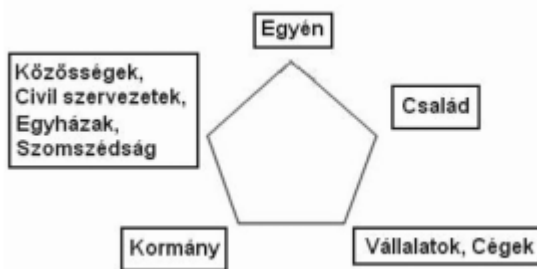
A legjelentősebb fejlődést a társadalombiztosítás érte el az 1900-as évek végén. Az urbanizációnak és az iparosodásnak köszönhetően a jövedelemmel rendelkező munkásszám hirtelen megugrott. A szociális rendszer szabályozatlansága miatt az állásukat elvesztők megalázottá váltak a későbbiekben. [9] Ugyancsak fontos szerepet töltött be az orvosi költségek megfizethetlensége, melyekre megoldást kínáltak az állam által finanszírozott egészségügyi-ellátórendszerek, vagy az újabb típusú biztosítás-jellegű megoldások. [4]

A biztosítási rendszerek sikertelensége, a népesség kisebb önzetlen közösségek pénzügyi problémái keltették életre azt a rendszert, melyben már az állam is ki magára vállalata az elszorított kockázatok egy részét.

Ez volt a társadalombiztosítás, mely egyfajta védekezés volt a jövedelem csökkenésével, esetleg megszűnésével együtt járó létbizonytalansággal szemben. Nem sokkal később már ez a biztonság iránti vágy került előtérbe a nemzet tagjai részére. [10]

Ezeket a rendszereket együttesen társadalmi biztonságnak nevezi a szakirodalom, melyek legmagasabb szintű fejlettségüket a II. világháborút követő nyugat-európai jóléti államokban realizálták. [4]

Amikor a jóléti javak kerülnek vizsgálatra, akkor az állam nyilvánvaló kötelezettségvállalása mentén a következő öt kiemelkedő célkitűzés jelentkezik: biztonság, egészség, társadalombiztosítás, gazdasági szerkezet és oktatás.

2. Ábra: Ki felelős a jólét biztosításáért? [11; 8. o.]

Az, hogy a nemzet kötelékén belül melyik szegmens foglalkozik az egyes célok elérésével, az már csak attól függ, hogy az állam milyen sajátosságok szerint alakította ki rendszereit. A 2. számú ábrán került feltüntetésre egy lehetséges megoszlás a jólét biztosításának tükrében. A bibliográfia sokasága véli úgy, hogy a biztonság az államhoz, a tanítás

az önkormányzathoz, a gazdasági, jóléti minőség azonban már a társadalom tagjaihoz tartozik. Jelen cikkben korábban említett állandóan változó igények miatt ez a kategorizálás is folyamatosan változhat. A jóléti állam szerkezetét nemcsak a társadalom preferenciái befolyásolják, hanem az államigazgatási rendszerek gyakorlatai is. A szociális támogatások nagysága hatással van a népesség választási lehetőségeire és a felelősség megosztására, illetve arra a közvélekedésre, hogy a segítségre szoruló kire támaszkodhat biztonságának megőrzése, biztosítása terén: saját magára, családra, munkáltatójára, egyéb közösségekre, vagy épp az államra. [11]

KUTATÁSMÓDSZERTAN

A kutatási terület mélyebb megértéséhez kérdőíves kutatást végeztem. A magyar lakosság került megcélzásra a kérdősor terjesztésében, nemre és korra való tekintet nélkül, azzal a céllal, hogy átfogó képet kapjak a társadalom tagjainak családtámogatási eszközökkel kapcsolatos véleményéről, ismeretéről. A kutatásban 187 fő vett részt, mindannyiuktól értékelhető válaszok érkeztek, így a minta elemszáma is ugyanekkora. A felmérés mintája nem reprezentatív, de elegendő a vizsgált kérdések kiértékeléséhez, sőt kiváló alapot nyújt egy jövőbeni mélyebb kutatás lefolytatására is.

A kérdőív kitöltése előtt a válaszadók mindenre kiterjedő információt kaptak a kutatás menetéről, az anonimitás biztosításáról és a kapott adatok bizalmas kezeléséről. A kérdőív kérdéseire a választ a kitöltők önként, saját beleegyezésükkel adták meg. E-mail címem megadásával lehetővé tettem, hogy az egyének a felmerülő kérdéseiket feltehessék, visszajelzést adhassanak. A kérdőív kitöltése nagyságrendileg 15-20 percet igényelt.

Az adatok felvételét 2017-ben papír-, illetve webes felületen az etikai irányelvek betartásával végeztem el. A kérdőív terjesztése több közösségi portálon és személyes ismeretségek révén történt. 112 válaszadó online, 75 kitöltő pedig papíralapon adott választ a kérdésekre. Ez utóbbit utólagosan az internetes felületen rögzítettem, hogy egységes állományba kerüljenek az adatok. Az értékek elemzése, feldolgozása statisztikai módszerekkel került elvégzésre az Excel és az SPSS (Statistical Package for Social Science) programok segítségével.

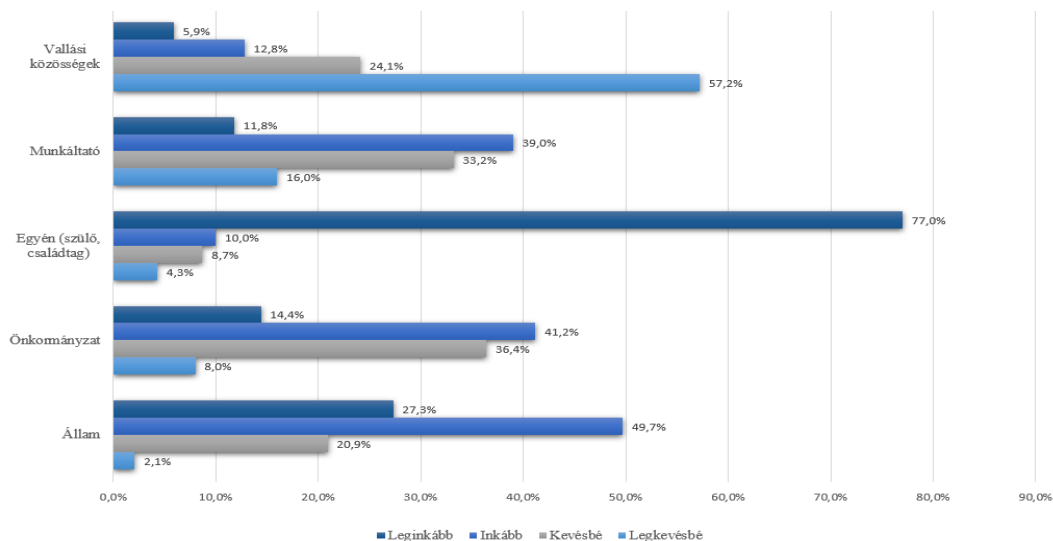
A kérdőív „Az állam családtámogatási eszközeire irányuló felmérés” címmel került kiadásra, és 25 kérdést tartalmazott, melyből a 13. és a 14. sorszámú intenzitáskérdések kerülnek jelen cikkben bemutatásra. Napjainkban már szinte kulcsfontosságúvá avanszálódott a biztonság fogalma. Köszönhető ez annak, hogy a népesség tagjai a gyorsan változó - ennek következtében folyamatosan átalakuló - viszonyok miatt újabb igényekkel lépnek fel az állammal és saját magukkal szemben egyaránt. Az évek során előtérbe került a kiszámíthatóság, az áttekinthetőség, az előreláthatóság, valamint a kalkulálható kockázat, a védelem és a biztonság is.

Már az 1948-ban megjelenő Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata is kimondja, hogy „A társadalom tagjaként mindenkinek joga van a szociális biztonsághoz és annak biztosításához, hogy nemzeti erőforrással és nemzetközi együttműködéssel, valamint az egyes államok szervezetével és erőforrásaival összhangban megvalósuljanak a méltóságához, valamint a személyiségének kibontakozásához nélkülözhetetlen gazdasági, szociális és kulturális jogok.” [1; 56. o.] Nincs ez másképp napjainkban sem, hiszen a társadalom tagja legálább egyszer találkozik az állam által nyújtott szociális ellátással élete során bárhol is él a Földön. [2]

KUTATÁSI EREDMÉNYEK, KÖVETKEZTETÉSEK

Magyarország Alaptörvényének hitvallásai között szerepel, hogy a társadalom tagjainak és az államnak a közös célja – többek között – a jó élet, és a biztonság megteremtése, megtartása. A szociális biztonság keretein belül pedig az ország kiemelkedően támogatja az anyaságot. De vajon kinek és milyen mélységben kell anyagi szerepet vállalnia a gyermekkel kapcsolatos kiadásokban? Államnak? Egyénnek? Családnak? Önkormányzatnak? Vagy épp a munkáltatónak, vagy inkább a vallási közösségnek? Hasonló kérdésekre keresi Tég-lási is a választ. [12]

Ennek a kérdéskörnek a megválaszolásában a kérdőív 14. kérdésének elemzése lesz segítségre. A kitöltők egy négyfokú Likert skálának megfelelően jelölhették be szegmen-senként az (1) a legkevésbé, a (2) a kevésbé, a (3) az inkább és a (4) a leginkább opciók közül a hozzájuk legközelebb álló válaszokat. A vélemények – kiegészítve T.R. Lawson. – E. R. Soelter, modelljét (2. ábra) – az állam, az önkormányzat, az egyén, a család, a mun-káltató és a vallási közösségek kategóriáinak megfelelően kerültek megadásra. [13]

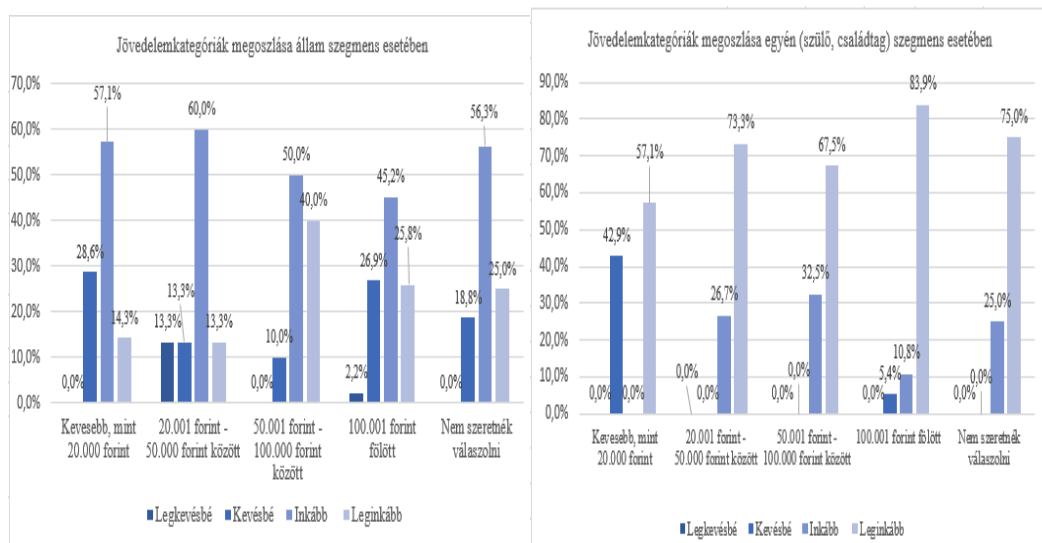
3. Ábra: Válaszok megoszlása gyakoriság szerint (saját szerkesztés)

A 3. ábrán bemutatott adatok alapján elmondható, hogy a válaszadók túlnyomó többsége (77,0 %) mondta azt, hogy az egyénnek kell leginkább részt vállalnia a gyermek felnevelésével együtt járó költségek terheiből. Ez nem is meglepő, hiszen a gyermekvállalással kapcsolatos döntést legelőször a szülő hozza meg. Az ezt követő legtöbb voksot a „leginkább” szekcióban az állam kapta, a maga 27,3%-val. Ez az eredmény összhangban van a jóléti országokon belül kialakult szociális biztonsággal, ahol az állam és egyén együttese kell ahhoz, hogy a jólét fenntartható legyen. A 3. ábra szemlélteti azt is, hogy a kérdőív kitöltői úgy gondolják, hogy „legkevésbé” a vallási közösségeknek van teherviselési köte-lezettsége. A válaszadók mintegy 57,2%-a vélekedik így.

Jelen cikk témájából adódóan a további keresztábrás elemzés az állam és az egyén szegmenseinél kerül elvégzésre a fentebb ismertetett kérdés tekintetében és a kitöltők jöve-delmi helyzetének tükrében. Az adatok elemzésekor a kutatás eredményeként kapott

Pearson féle khi-négyszet nem ad értékelhető adatot, mert a cellák 50%-ában az érték 5 alatt van, így az a megállapítás, hogy a vizsgált változók között nincs összefüggés jelen esetben nem értelmezhető.

A kereszt táblás elemzésből kapott adatokat mutatja be az alábbi 4. ábra:

4. Ábra: Jövedelemkategóriák megoszlása állam és egyén szegmensek esetében (saját szerkesztés)

A jövedelemkategóriát tekintve a válaszadók lehetőséget kaptak a „Nem szeretnék válaszolni” opció bejelölésére is. Az egy főre eső jövedelem megadása szociálisan érzékeny terület, így a válaszadási hajlandóság megtartására törekedve került a válaszok közé az imént említett tétel. Az elemzés nem tér ki az ebben a kategóriában adott válaszok értéklésére.

A 20.001 – 50.000 forint között gazdálkodó egyének 60%-a vélte úgy, hogy „inkább” kell az államnak részt vállalnia a gyermek felnövéssel kapcsolatos költségekből. A 100.001 fölötti egy főre eső jövedelemmel rendelkező válaszadók 25,8%-a adta válaszul, hogy igenis az államnak kell leginkább részt vennie a gyermekek költségeinek viselésében, mutatja a 4. ábra.

A 4. ábrát nézve érdekes eredmény mutatkozik az egyén (szülő, családtag) szegmensnél. Míg az állam esetében szinte minden lehetséges válasz megjelölésre került, úgy az egyén vizsgálatakor szinte csak az „inkább” és a „leginkább” válaszok kerültek kiválasztásra. Ez utóbbit a legtöbben a 100.001 forint feletti összeggel gazdálkodók töltötték ki, mintegy 83,9%-ban. Érdekességként megjegyzendő, hogy a kevesebb, mint a 20.000 forinttal rendelkező válaszadók 42,9 %-a vallotta úgy, hogy szerinte kevésbé kell az egyének viselnie a gyermek felnevelésével kapcsolatos kiadásokat.

A kutatási területhez szintén szorosan kapcsolódik a kérdőív 13. kérdése, melyben arra keresem a választ, hogy milyen véleményen vannak a kitöltők az ott felsorolt állításokról. Erre az intenzitáskérdésre egy 5 fokú Likert skála segítségével adhatták meg válaszaikat, ahol az (1) egyáltalán nem igaz, a (2) részben nem igaz, a (3) nem tudom eldönteni, a (4) részben igaz, és az (5) teljesen igaz átmeneteket jelöli. Az állítások a következők voltak:

- „Az állami bölcsődék férőhelyeinek száma lényegesen kevesebb, mint amennyire ténylegesen szükség van.
- A családi napközi nem mindenkinek fizethető meg, ezért sok anya nem tud visszatérni a munka világába, amíg gyermekét el nem tudja helyezni az állami óvodában.
- A GYES havi összege nettó 25.650 forint, mely csak részben fedezi a gyermekre fordítandó havi kiadások összegét.
- Az anyasági támogatás folyósításának feltétele, hogy a kismama rendszeresen látogassa a védőnőt a várandóság ideje alatt.
- Még nem terjedt el hazánkban a távmunka/részmunkaidős foglalkoztatás lehetősége a kisgyermekes nők körében.
- A gyermekvállalást megelőzően minden szülő szeretne tisztában lenni azzal, hogy a gyermeke megszületését követően milyen családtámogatásokban részesülhet, azonban az ilyen jellegű információk beszerzése nehézkes.
- Egyre gyakrabban fordul elő, hogy a GYES-t a gyermek valamelyik nagyszülője igényli, annak érdekében, hogy a gyermek mindkét szülője vissza tudjon állni a munkába, és ily módon jobban biztosítható legyen a család bevétele és megélhetése.
- Általánosan elfogadott az a hozzáállás hazánkban, hogy a családokra nehezedő társadalmi nyomás miatt ma leginkább azt várjuk a nőktől, hogy három évig maradjanak otthon a gyerekekkel.
- A munkáltatónak minden esetben kötelező kiadnia az apáknak járó szabadságot a gyermek születése utáni két hónapon belül, melynek nagysága 5 munkanap (ikergyermekek esetében 7 munkanap).”

Az elemzéshez felhasznált mérőeszközök megbízhatóságának vizsgálata céljából kiszámolásra került a Cronbach's Alpha mutatószám a faktorelemzésbe bevont változók esetében. Ennek értéke tételenként az 1. Táblázat 8. oszlopából olvasható ki, amely érték belesik a reliabilitási tartományba, így megállapítást nyert, hogy a skála megfelelően mér.

Item	Elemzés		Középérték	SD	Min.	Max.	Cronbach's Alpha
	Érvényes	Hiányzó					
1. Kevés bölcsődei férőhely	187	0	3,759	1,187	1	5	0,790
2. Drága családi napközi	187	0	3,668	1,167	1	5	0,785
3. GYES összege alacsony	187	0	4,016	1,272	1	5	0,790
4. Anyasági támogatás - védőnő látogatás	187	0	4,048	1,023	1	5	0,802
5. Távmunka / részmunkaidő	187	0	3,529	1,175	1	5	0,797
6. Információáramlás nehézkes	187	0	3,524	1,142	1	5	0,810
7. Nagyszülői GYES	187	0	3,262	1,122	1	5	0,806
8. Anya 3 évig maradjon otthon	187	0	3,203	1,155	1	5	0,828
9. Apáknak járó szabadság	187	0	3,963	1,161	1	5	0,800

1. Táblázat: A faktorelemzésbe vont változók leíró statisztikája (saját szerkesztés)

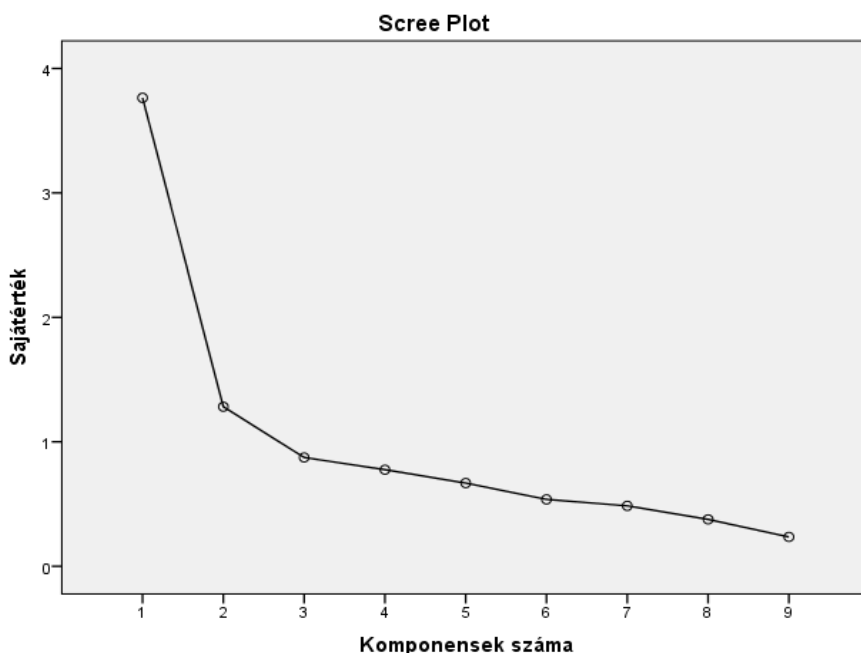
A mélyebb elemzés célja a látens struktúrák faktorelemzéssel való feltárása. A dimenzióredukció módszereként főkomponens-elemzést használtam Varimax forgatással. A módszer jelen kutatásban való alkalmazhatóságának vizsgálata a Bartlett-teszt és a Kaiser-Meyer Olkin (KMO) mutató segítségével történt, melynek eredményét az 2. Táblázat szemlélteti:

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		0,799
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	543,21
	df	36
	Sig.	0

2. Táblázat A KMO mutató és a Bartlett-teszt eredménye (saját szerkesztés)

Az alapsokaságában az összefüggés a változók között egyértelműen fennáll (szignifikanciaszint=0), vagyis a változók közötti korreláció „nem a véletlen műve” olvasható ki a Bartlett-teszt eredményéből. A KMO érték alapján az elemszám megfelelő, a főkomponens eredményei értelmezhetők (KMO= 0,799), így elemzésre alkalmas változók mutatkoznak (2. Táblázat).

A Kaiser-kritériumnak megfelelően a létrejövő főkomponensek közül azok kerültek megtartásra, amelyek az értéke 1 fölött van. Az így kialakult két komponens az itemek varianciájának 56,069%-át magyarázza. A választott kritériumszint helyességét a 5. ábrán bemutatott Scree-plot is alátámasztja.

5. Ábra: Komponensek sajátérték szerinti csökkenő sorrendben (saját szerkesztés)

A két tagból álló komponensstruktúrát a 3. Táblázat foglalja össze, melyben az értelmezhetőség érdekében egy tengelyhez csak azok a tételek jelenítődnek meg, melynek az adott tengelyre $\alpha=0,5$ -ös érték fölött töltenek.

Tétel/komponens	1	2
3. GYES összege alacsony	0,8422	
1. Kevés bölcsődei férőhely	0,8191	
2. Drága családi napközi	0,7920	
9. Apáknak járó szabadság	0,6216	
5. Távmunka / részmunkaidő	0,5930	
4. Anyasági támogatás - védőnő látogatás	0,5697	
6. Információáramlás nehézkes		0,7583
8. Anya 3 évig maradjon otthon		0,7253
7. Nagyszülői GYES		0,7000

3. Táblázat: A kilenc tétel komponensöltés-értékei csökkenő sorrendben rotáció után (saját szerkesztés)

Az első komponens hat item alkotja. Olyan állítások tartoznak ide, mint például a „A GYES havi összege nettó 25.650 forint, mely csak részben fedezi a gyermekre fordítandó havi kiadások összegét.”, vagy „Az állami bölcsődék férőhelyeinek száma lényegesen kevesebb, mint amennyire ténylegesen szükség van”. Ez a komponens az Elégedetlenkedők alskála nevet kapta, megbízhatósága jónak tekinthető ($\alpha=0,829$).

A második komponens három tételt tartalmaz, amelyek tartalmilag a szociális biztonságot érintő információkra, a társadalmi megítélésre fókuszálnak. Olyan tételek tartoznak ide, mint például „Általánosan elfogadott az a hozzáállás hazánkban, hogy a családokra nehezedő társadalmi nyomás miatt ma leginkább azt várjuk a nőktől, hogy három évig maradjanak otthon a gyerekkel”, vagy „A gyermekvállalást megelőzően minden szülő szeretne tisztában lenni azzal, hogy a gyermeke megszületését követően milyen családtámogatásokban részesülhet, azonban az ilyen jellegű információk beszerzése nehézkes.” A komponens Tu-datosság alskálának nevezttem el, reliabilitása elfogadhatónak mondható ($\alpha=0,627$).

A cikk terjedelmi korlátjai miatt a főkomponensekkel való további vizsgálatok eredményei várhatóan egy következő publikációban kerülnek bemutatásra.

ÖSSZEFOGLALÁS

„Valójában az életnek, mindennapos tevékenységeinknek szinte nincs olyan területe, ahol a biztonság megóvása, a biztonságos létezés körülményeinek megteremtése ne hozna elő valamilyen biztonságtechnikai kérdést, ne kellene megtalálnunk a legoptimálisabb megoldást a biztonság fokozására” írja Kiss. [14; 10. o.]. Nincs ez másképp a szociális biztonság esetében sem. A felgyorsult világ, az információs társadalom tagjai, az állam mind-mind új igényeket támaszt és követel meg hazánk szociális hálójától, ezzel is ösztönözve a jogalkotókat a mindenki számára legideálisabb megoldás mihamarabbi megtalálására. A kérdőíves kutatás eredménye is alátámasztja, hogy a jólét megteremtéséhez, megtartásához az államra és az egyénre egyaránt szükség van, a biztonság megteremtése mindkét fél közös feladata, mert „Biztonság nélkül nincs jólét”!

HIVATKOZÁSOK

- [1] B. Taksás, „Gazdasági biztonsági kihívások napjaink globalizált világában,” 2013. [Online]. Available: <http://m.ludita.uni-nke.hu/repository/bitstream/handle/11410/9706/Taks%C3%A1s%20Bal%C3%A1zs%20C3%A9rtekez%C3%A9s?sequence=1&isAllowed=y>. [Hozzáférés dátuma: 2020 november 25.].
- [2] P. Marton, Biztonsági komplexumok. A biztonság empirikus elemzésének alapjai, Budapest: Budapesti Corvinus Egyetem, 2019.
- [3] J. Hajdú és Á. Homicskó, Szociális jog II., Budapest: Patrocinium, 2010.
- [4] G. Kardos, A szociális biztonsághoz való jog védelme a nemzetközi jogban, Budapest: Fundamentum III., 2000.
- [5] K. Booth, „Security and Self: Reflections of a Fallen Realist,” in *Critical Security Studies: Concepts and Cases*, London, Routledge, 1997, pp. 83-120.
- [6] Zs. Ferge, „Szabadság és biztonság,” esély: Társadalom- és szociálpolitikai folyóirat, 5. kötet, pp. 3-24, 1994.
- [7] „Magyarország Alaptörvénye,” Magyar Közlöny, 100. kötet, pp. 5105-5136, 2010.
- [8] H. Rab, „A szociális jogok alkotmányjogi megítélése,” Jogtudományi Közlöny, 6. kötet, 64. szám, pp. 287-292, 2009.
- [9] C. Reich, „The New Property,” *Yale Law Journal*, 73. kötet, 5. szám, pp. 738-787, 1964.
- [10] A. J. P. Taylor, *Bismarck: A férfi és az államférfi*, Budapest: Scolar, 1999.
- [11] T. R. Lawson és E. S. Soelter, *A jóléti állam fejlődésének szocio-kulturális modellje*, Debrecen: Debreceni Egyetemi Kiadó, 2016.
- [12] A. Téglási, *A szociális jogok alkotmányos védelme - különös tekintettel a szociális biztonság alapjogi védelmére*, Budapest: Dialóg Campus, 2019.
- [13] Gy. Szabó, *A családtámogatási és jóléti rendszer vizsgálata Magyarországon - diplomadolgozat*, Budapest, 2017.
- [14] S. Kiss, „A biztonságtechnika egyes aspektusai,” *Bolyai Szemle*, XXIV. évfolyam, 2015/2, pp. 9-13, 2015.